

VLAAMSCH VERBOND VAN FRANKRIJK, groepering van Vlaamsgezinden in Frans-Vlaanderen, gesticht op 7 maart 1924 en gegroeid in de sfeer van het regionalisme dat na de Eerste Wereldoorlog in Frankrijk opgang maakte.

Aanvankelijk ontstonden in verscheidene seminaries Vlaamse Kringen om de seminaristen en jonge priesters de Nederlandse taal te leren. Het initiatief daartoe werd in 1919 genomen door A. Lescroart. Onder leiding van J.M. Gantois werd een gepolykopieerd Bulletin de l'Union des Cercles Flamands uitgegeven en o.l.v. A. Lescroart verscheen in juli 1923 het eerste nummer van De Vlaamsche Stemme in Vrankrijk, een driemaandelijks Nederlandstalig studieblad. Een bundeling van deze initiatieven leidde tot de stichting van het Vlaamsch Verbond van Frankrijk (7 maart 1924). Gedurende twintig jaar zou dit Verbond een intense bedrijvigheid ontplooien die zich zou manifesteren in het uitgeven van boeken en tijdschriften en het organiseren van Vlaamse Congressen. In het totaal zijn er 17 Vlaamse Congressen geweest die gehouden werden in alle belangrijke centra van Frans-Vlaanderen. Het eerste had plaats op de Katsberg in 1924 en het laatste te Rijsel op 29 augustus 1943. Die Vlaamse Congressen mochten zich verheugen in een ruime belangstelling (tweehonderd deelnemers bijv. in 1937 te Duinkerke) en droegen heel vaak een officieel karakter. Meer dan eens werden de deelnemers ontvangen op het gemeentehuis, waar de burgemeester een openingstoespraak hield. Op de lijst der aanwezigen kwamen steeds namen voor van bekende personaliteiten uit de politieke

Le Lion de Flandre

AVIS DE NAISSANCE

Le Vlaamsch Verbond van Frankrijk peut se féliciter d'avoir accepté, pendant l'année 1928, l'hospitalité du Beffroi de Flandre, mis généreusement à sa disposition par son directeur-propriétaire, M. Gaspard Van den Bussche. Dans le concert des organes qui s'attachent à promouvoir le renouveau flamand de la Flandre Française, le vénérable Beffroi, ressuscité et rajeuni par l'apport des Cercles Flamands, a certes donné une note personnelle et nettement distincte. Son œuvre, nous pouvons nous en flatter, n'a pas été inutile.

L'expérience a prouvé l'opportunité d'un organe qui se consacre à l'éducation du sens régional du public de Flandre. Le Vlaamsch Verbond s'est résolu à publier, sous son seul contrôle, en même temps qu'un journal mensuel d'information et d'action flamandes, en langue flamande, une revue bimestrielle de formation flamande, spécialement destinée à l'élite intellectuelle du pays. L'Union des Cercles assume donc désormais, en pleine indépendance, la publication de deux organes officiels : De Torrewachter et Le Lion de Flandre.

en de kerkelijke wereld. Ieder jaar werd op het congres de uitslag bekend gemaakt van de Taal- en Letterkundige Wedstrijden die door het Vlaamsch Verbond van Frankrijk met toenemend succes werden georganiseerd. Zo betekenden de Vlaamse Congressen een stimulans voor een herlevende Nederlandse letterkunde in Frans-Vlaanderen.

Na het verdwijnen van De Vlaamsche Stemme in Vrankrijk in 1926 werd door het Vlaamsch Verbond in 1929 een Nederlandstalig maandblad De Torrewachter in het leven geroepen, bestemd voor het grote publiek, terwijl ook een Franstalig strijden algemeen cultuurblad werd gesticht, Le Lion de Flandre, dat ook het orgaan werd van het Vlaamsch Verbond. Beide publikaties zijn blijven verschijnen tot september 1944. In Le Lion de Flandre kan men de meest belangwekkende en belangrijke studies lezen die op het gebied van geschiedenis, V.B., folklore, kunst en letterkunde, plaatsnaamkunde enz. in Frans-Vlaanderen werden geschreven. De drijvende kracht ervan was J.M. Gantois, die als secretaris ook de feitelijke leider is geweest van het Vlaamsch Verbond.

Na de Duitse inval in 1940 wachtte het Vlaamsch

Verbond ruim een half jaar alvorens zijn werkzaamheden te hervatten. Tijdens de oorlog werden dan nog een aantal initiatieven genomen, o.m. de stichting van de jeugdgroep De Zuidvlaamse Jeugd (1942), die beschikte over een eigen orgaan, Jeunes de Flandre - De jonge Zuid-Vlaming, o.l.v. Jacques Florin en Hendrik Blanckaert; verder de oprichting van een Institut Flamand de France, de stichting van een kring voor uit België geïmmigreerde Vlamingen, de oprichting van een Compagnie de l'Art Flamand, die tentoonstellingen van Vlaamse kunst organiseerde enz.

Door het Vlaamsch Verbond had de V.B. in Frans-Vlaanderen in bredere kringen weerklank gevonden. Hoewel het Verbond in wezen een culturele beweging was gebleven en ook tijdens de oorlog zijn onafhankelijkheid op politiek vlak wilde bevestigen door de leus te verkondigen Ni à droite, ni à gauche, ni même au centre, mais en dehors et au dessus, werd bij de bevrijding gezocht naar sporen van collaboratie (z. verder ook Frans-Vlaanderen). De veroordeling van de leiders en de ontbinding van het Verbond in 1944 schenen het eind te betekenen van de V.B. in Frans-Vlaanderen. Gelukkig zou een actie van Belgisch-Vlaanderen uit (de Frans-Vlaamse Kultuurdagen) een volledig verloren gaan verhinderen.

Het Vlaamsch Verbond is een zuiver culturele beweging geweest. Zowel in 1944 als in 1929 werden de doelstellingen als volgt geformuleerd: „Le Vlaamsch Verbond van Frankrijk groupe tous les Flamands des Pays-bas français qui veulent faire respecter la personnalité de leur pays, préserver son visage propre, développer son génie, refaire une Flandre digne de son passé, réveiller son âme, lui rendre une expression libre et fière, défendre et cultiver sa langue, développer sa littérature, renover ses traditions artistiques”. Van 1924 tot '44 was er evenwel een groei merkbaar van een klein-Vlaamse visie (een mooi Vlaanderen in een groot Frankrijk) naar een heel-Nederlandse visie (Frans-Vlaanderen als integrerend deel van de Nederlanden). In de laatste jaren van zijn bestaan werd de eenheid der Nederlanden wellicht door sommige leiders ook als politieke eenheid gezien en realiseerbaar geacht, maar toch werd in al zijn publikaties steeds op de zuiver culturele doelstellingen van het Verbond gewezen.

LITERATUUR: L. Verbeke, *Vlaanderen in Frankrijk* (1970, p. 83-105).

LUC VERBEKE